

La brossa i la independència

El mes passat va morir un noi de 27 anys atrapat en un contenidor de roba a Arbúcies. Va ser una mort accidental: el noi va quedar atrapat pel sistema anti-robatori del dipòsit de roba. Mentre hi buscava coses per viure, va morir. La setmana passada també es va saber que els restaurants i serveis de càtering a Catalunya llencen una mitjana de deu quilos de menjar al dia, que al llarg de l'any es converteixen en 3.000 quilos d'aliments a les escombraries. Mentrestant, la Creu Roja ha iniciat una campanya de *crowdfunding* per captar diners a través d'internet i finançar projectes d'alimentació infantil a les escoles de Catalunya. L'objectiu és poder donar una resposta alternativa a la reducció de beques menjador i a l'increment dels nens i nenes catalans als quals només se'ls pot garantir un àpat complet a l'hora de dinar a l'escola.

Malgrat que es tracta de tres fets independents, es poden interpretar conjuntament com un indicador més de la realitat del moment actual, en què la pobresa i la irracionalitat estableixen una relació de causa i efecte. En un territori on es passa gana és important saber què passa amb la brossa. Tanmateix, només es parla de la brossa quan surt una campanya institucional polèmica com és el cas d'*Envàs, on vas?*, que en els últims dies ha entrat amb força a les llars catalanes. Sens dubte, cal fer pública qualsevol sospita sobre els interessos econòmics de les empreses implicades en la campanya: diners invertits en una campanya publicitària que es podrien destinar a altres finalitats, beneficis privats obtinguts dels residus col·lectius i males pràctiques en relació amb el medi ambient, un recurs que hauria de gestionar-se d'acord amb la seva escassetat. Però també cal tenir present que avui

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

el problema de la brossa és, sobretot, que ha esdevingut l'únic mitjà de subsistència per a una part creixent de la població.

La brossa és notícia malgrat que no ocupi les portades dels diaris ni preocupi a les tertúlies radiofòniques. La imatge de persones buscant pels contenidors del carrer s'ha integrat i normalitzat en el paisatge urbà de les ciutats catalanes. El rebuig social cap a les escombraries és comprensible: es llença allò que no es vol. Una vegada llençat no es vol veure més. Per això a ningú li agrada tenir un contenidor davant de casa. A alguns els molesta i incomoda que d'altres remenin el que han llençat, alguns simplement no ho volen veure, alguns deixen al costat del contenidor el que altres poden reaprofitar, d'altres no volen que es reaprofiti el que alguns han llençat.

Quan en una societat les escombraries es converteixen en el *modus vivendi* d'alguns ciutadans i potencialment podrien resoldre el problema d'altres, no pot haver-hi silenci polític ni mediàtic sobre les escombraries. Tota societat ha de ser

El debat sobre la sobirania de Catalunya necessita unes ulleres que permetin graduar la miopia i veure la ciutadania a més del poble

responsable de la gestió dels residus que genera perquè són producte de la seva pròpia dinàmica social. Quan la brossa és un problema, la societat té un problema que ha d'afrontar. Quan la brossa genera i reflecteix desigualtat social, el govern té un problema que ha de solucionar.

A diferència de l'ocupació, els diners o els recursos naturals, la brossa no és un recurs escàs, sinó un excedent desprestigiat. La solució al problema de la brossa no demana només inversió econòmica sinó gestió política. És irracional que el sector de l'alimentació generi escombraries innecessàries per mantenir el guany econòmic mentre les taxes de pobresa infantil no paren de créixer. No calen competències ni gaires diners per intervenir en el problema de la brossa i gestionar-lo. No cal ni ser sobirà ni ser independent per començar a actuar. Només cal voluntat i prioritat per mirar allò que es té tan a prop que a vegades ni es veu.

Mantenir una perspectiva curta de mires és arriscat i perillós perquè pot portar a obviar realitats que un dia es manifesten com a sorpresa. Els cercles tancats i els mons concèntrics generen, inevitablement, inèrcies miops que no deixen veure què passa més enllà de les pròpies preocupacions, magnificades pel mateix defecte òptic. El debat sobre la sobirania de Catalunya necessita unes ulleres que permetin graduar la miopia i veure la ciutadania a més del poble. Veure que hi ha ciutadans que es pregunten què vol dir ser independent i que hi ha nens i nenes a les escoles que es pensen que la independència els separarà dels seus amics castellanoparlants. El poble necessita declaracions i cimeres. La ciutadania necessita menjar. Les ulleres poden permetre que la pobresa de la ciutadania no converteixi en irracional el sentiment del poble.